

Een zorgzame en veerkrachtige regio

De Kempen is een regio waar het goed is om te leven. Dit danken we aan onze veerkrachtige samenleving met een sterk sociaal weefsel. Dat is de basis die de dingen in beweging zet in onze regio. Deze veerkracht willen we versterken en daarbij gezondheid en welzijn voor elke Kempenaar nastreven.

Sterktes

De Kempen staat gekend om een kwaliteitsvol welzijns- en zorgaanbod op mensenmaat. De zorg- en welzijnssector is een belangrijke groeisector, ook in de Kempen. De sector is een belangrijke motor voor de socio-economische ontwikkeling van de streek. Er liggen nog verschillende kansen om het ondernemerschap en de tewerkstelling in de sector te stimuleren. Kansen die we met twee handen grijpen.

De Kempen staat gekend om een kwaliteitsvol welzijns- en zorgaanbod op mensenmaat. We zetten in op de ondersteuning van mantelzorgers en op het mogelijk maken om thuis zorg en hulp te krijgen. In de regio hebben we een sterke dynamiek om hiervoor gezamenlijk projecten op te zetten. Getuige de projecten CADO31, 'Zorgslot32', 'Nachtzorg33' en het netwerk geestelijke gezondheidszorg (GGZ) Kempen. Daarnaast is er het unieke samenwerkingsverband van de 27 OCMW's van het arrondissement Turnhout binnen Welzijnszorg Kempen. En tot slot, het Kempens Welzijnsplatform, een plaats waar verschillende sectoren met elkaar in contact komen op basis van een positieve overlegcultuur. Op het vlak van onderzoek en maatschappelijke dienstverlening is er een goede samenwerking tussen de Thomas More hogeschool en de welzijnssector. Met de onderzoeksgroepen 'gezondheid & zorg' en 'mens & maatschappij' worden er onder meer onderzoek verricht naar het langer thuis wonen van ouderen (VONK 3), armoedebestrijding, biomedische technologie (MOBILAB) en de relatie voeding/gezondheid (Lab4Food).

Ook op het gebied van innovatie hebben we tal van troeven. De afgelopen jaren zijn er in de regio verschillende projecten opgestart om innovatieve technieken, instrumenten en methodieken in de zorg- en welzijnssector te introduceren of uit te bouwen. Met infrastructuurprojecten als het Living & Care lab (LICALAB) in Turnhout en het wetenschapspark in Geel liggen hier interessante mogelijkheden.

^{31.} Collectieve Autonome Dagopvang voor ouderen: een CADO is een voorziening die zorgbehoevende ouderen overdag opvangt en die daardoor ondersteuning verschaft voor mensen om thuis te blijven wonen. CADO is een uitbreiding van de thuiszorg, waarbij de hulp- en dienstverlening specifiek voor het thuismilieu verruimd wordt naar het dagopvangcentrum.

^{32.} Het 'Zorgslot' is een cilinderslot dat bij gebruikers van thuiszorg in de voordeur wordt geplaatst. Thuisverpleeg- en zorgkundigen, familieleden, dokters en hulpdiensten kunnen het slot openen met hun persoonlijke badge. Het Zorgslot werd getest in een project van het Wit-Gele Kruis Antwerpen, Welzijnszorg Kempen en Mederi (koepelorganisatie thuisverpleegkundigen).

^{33.} Het Pluralistisch Initiatief Nachtzorg Kempen is samenwerking met partners uit de thuiszorg en residentiële opvang. Dit initiatief biedt op een gestructureerde manier nachtopvang aan in thuiszorgsituaties door inzet van verzorgenden en vrijwilligers, aanvullend op de mantelzorg. Nachtopvang in een 'nachthotel' – in een woonzorgcentrum – is ook een optie.

Uitdagingen

De komende jaren worden we geconfronteerd met een steeds sneller vergrijzende bevolking. De verwachte toename aan zestigplussers in de periode 2010-2020 zal in bijna alle Kempense gemeenten groter zijn dan gemiddeld in Vlaanderen. We moeten rekening houden met een hogere toename van de zorgnood dan de 30% toename die in Vlaanderen wordt verwacht. Dit heeft een impact op de voorzieningen in onze regio. Alsook op de nood aan arbeidskrachten en vrijwilligers in de hulpverlening. Het aantal huisartsen, verpleegkundigen en mantelzorgers zit nu reeds op een kritisch laag niveau. Prognoses leren dat de tekorten tegen 2018 bijzonder groot zullen zijn. De residentiële capaciteit moet met 70 à 80% toenemen tegen 2020. Ook in de psychiatrische zorg, de jeugdhulp, de woon-, begeleidingsen opvangvormen voor personen met een handicap en in de kinderopvang worden we geconfronteerd met een structureel tekort aan personeel en plaatsen. We zullen dus op zoek moeten naar creatieve oplossingen om aan de stijgende zorgvraag tegemoet te komen.

Ambities

Er zijn 3 centrale ambities op vlak van welzijn en zorg waar we op inzetten:

- Welzijn in een warme, zorgzame samenleving
- Kwaliteitsvolle hulpverlening
- Innovatie in de zorg

Welzijn in een warme, zorgzame samenleving

Goede sociale relaties zijn van groot belang voor het welzijn van onze inwoners. We hechten veel belang aan de buurt voor het bevorderen van welzijn, welbevinden en gezondheid. Streven naar sociale inclusie staat dan ook voorop, zodat elke Kempenaar woont in een warme buurt waar mensen de mogelijkheden hebben om voor elkaar te zorgen en elkaar te helpen. Centraal staat ook de bestrijding van (kinder)armoede, waarin lokale netwerken en initiatieven vaak een belangrijke rol spelen.

Om dat te bereiken is een goede samenwerking cruciaal. We starten met een nieuwe vorm van samenwerking in de regio, namelijk 'welzijnsknooppunten'. Binnen deze welzijnsknooppunten wordt samen met verschillende sectoren één concreet probleem of

Binnen welziinsknooppunten concreet probleem of project aangepakt

project aangepakt. Een welzijnsknooppunt is een resultaatgerichte wordt samen met samenwerking en zal afhankelijk van de noden worden opgezet. Het gaat dus verschillende sectoren één niet om structurele samenwerkingsverbanden.

> We gaan proactief te werk om het welzijn van de Kempenaar te versterken. De komende jaren zal nog sterker ingezet worden op preventie, vroegdetectie en snelle interventie onder meer door vindplaatsgericht³⁴ te werken.

Mantelzorgers en vrijwilligers spelen een belangrijke rol in een zorgzame samenleving en in kwaliteitsvolle zorg. De professionele zorg- en hulpverlening moet hier naadloos op aansluiten. Gemeenschapsgerichte, lokale zorg is voor ons dan ook een prioriteit. Mantelzorgers en vrijwilligers willen we meer ondersteunen en waarderen. Indien nodig, moeten ze af en toe ontlast kunnen worden van hun rol. Ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en mantelzorgers beschikken bovendien over een onschatbare kennis. We gaan ze meer betrekken bij het uittekenen van een kwaliteitsvol zorg- en hulpverleningsbeleid.

^{34.} Hulpverleners treden actief naar buiten om contact te leggen met potentiële cliënten.

RESOC wil Sterke buurten door:

- in een aantal wijken het sociale weefsel te versterken en buurtgerichte zorg uit te bouwen. We willen resultaatgericht werken aan nieuwe modellen, methodieken en campagnes.
- een sterk uitgebouwd netwerk van organisaties en mensen die werken aan een solidaire en veerkrachtige samenleving. Bijzondere aandacht gaat hierbij naar het terugdringen van kansarmoede en het bestrijden van kinderarmoede.
- in te zetten op sociale innovatie in de zin van creatieve, kleinschalige acties die inspelen op bestaande sociale noden.

Kwaliteitsvolle welzijns- en gezondheidzorg met sterke samenwerkingen, ook tussen professionelen en niet-professionelen, door:

- welzijnsknooppunten als nieuwe vorm van samenwerking om de kwaliteit van onze welzijn- en gezondheidszorg te garanderen.
- de deelnamegraad aan preventiecampagnes en actieplannen over welzijn en gezondheid te verhogen door beter samen te werken en maatregelen af te stemmen op verschillende doelgroepen.
- een toekomstgericht vrijwilligers- en mantelzorgersbeleid uitgebouwd door organisaties en lokale besturen, waarin mantelzorgers en vrijwilligers worden ondersteund, erkend en gehoord.
- meer participatie van vrijwilligers in de (professionele) welzijns- en zorgsector.

ACTIES ACTOREN

Sterke buurten

Opmaak van een visie- en actieplan 'zorgzame buurten'.	Lokale besturen Thomas More Kempen
Versterken van het sociaal kapitaal en bewustmakingscampagne over sociale inclusie.	Lokale besturen Middenveldorganisaties
Regiobrede disseminatie van sociaal innovatieve acties van middenveldorganisaties, gemeentebesturen en bedrijven.	Kempens Welzijnsplatform
Organisaties stimuleren om verenigingen waar armen het woord nemen maximaal te betrekken bij initiatieven voor sociale inclusie.	Kempens Welzijnsplatform
Versterken en uitrollen van de peuterspeelpunten.	Lokale besturen
Gratis toegankelijke computerruimtes en opleiding om e-inclusie 35 te bevorderen.	Digid@k Lokale besturen
Opmaak van een regionaal winternoodopvangplan als eerste stap in een regionaal plan van aanpak voor dak- en thuislozen.	CAW De Kempen OCMW Geel OCMW Herentals OCMW Mol OCMW Turnhout

Kwaliteitsvolle welzijns- en gezondheidszorg

In kaart brengen over welke thema's en met welke actoren welzijns-knooppunten ontwikkeld kunnen worden. Trekkers zoeken en trajecten opstarten.	Kempens Welzijnsplatform
Tweejaarlijkse organisatie van een Kempense Welzijnstop.	Kempens Welzijnsplatform
Uitwisselen van goede praktijken en resultaatgericht samenwerken aan preventieprojecten rond af te bakenen thema's.	Kempens Welzijnsplatform
Aanbod aan vorming en ondersteuning voor organisaties en lokale besturen die een toekomstgericht vrijwilligersbeleid uitwerken.	Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk Vormingplus Kempen
Ondersteuning van mantelzorgers.	Lokale besturen Verenigingen voor vrijwilligers, mantelzorgers en gebruikers

^{35.} E-inclusie = het streven naar een gelijke en betaalbare toegang tot de hedendaagse digitale kennismaatschappij voor iedereen.

Kwaliteitsvolle zorg- en hulpverlening

De Kempen wil gekend staan om haar kwaliteitsvolle zorg- en welzijnsaanbod. Kwaliteit omvat de zogenaamde 5 B's: bereikbaar, betaalbaar, beschikbaar, bruikbaar en begrijpbaar. In onze regio willen we garanderen dat iedereen op de nodige momenten beschikt over zorg- en hulpverlening op maat. Daarvoor gaan we verschillende wegen bewandelen.

Om te beginnen moet er een inhaalbeweging komen om te beschikken over voldoende capaciteit binnen onze zorg- en hulpverlenende instanties. De cijfers tonen aan dat de regio structureel onderbedeeld is binnen een aantal sectoren en dat we geconfronteerd worden met een zorgvraag die sterker stijgt dan gemiddeld in Vlaanderen. Bij uitbreidingsrondes moet de regio voorrang krijgen.

staan centraal

het menselijke aspect en het Een persoonlijke aanpak van mensen, waarbij het menselijke aspect en het welzijn van de betrokkenen welzijn van de betrokkenen centraal staan, is essentieel in een kwaliteitsvol aanbod. Vanuit een geïntegreerde aanpak op Kempens niveau organiseren we een hulp- en dienstverlening die aaneengeschakeld is van onthaal tot

gespecialiseerde zorg. Hulpverleners werken daarbij sectoroverschrijdend samen. De regio wil ook gekend staan om zijn laagdrempelige zorg. Hiervoor tekenen we een Kempens onthaalmodel uit.

Om hulpverlening door competente professionals te garanderen, moet er bovendien een voldoende grote pool aan personeel beschikbaar zijn. Dit is een belangrijke uitdaging. Daarom zetten we in op het versterken van het imago van de Kempense zorg- en welzijnssector als aantrekkelijke werkgever, waar ruimte is voor persoonlijke ontwikkeling binnen duurzame loopbanen.

RESOC wil

Voldoende capaciteit door:

- tegen 2018 de eerstelijnsgezondheidszorg en thuiszorg te versterken.
- tegen 2018 in de gehandicaptenzorg een zorggarantie te hebben voor de meest zorgbehoevenden.
- dat het aanbod in de ouderenzorg in onze regio mee stijgt met de toenemende vergrijzing en in 2018 minstens gelijk is aan het Vlaamse gemiddelde.
- in de integrale jeugdzorg voldoende aanbod te hebben van alle hulpverleningsmodules met een maximale wachttijd van zes maanden voor elke hulpvraag.
- de capaciteit van de geestelijke gezondheidszorg tegen 2018 sterk uit te breiden en minstens gelijk te zijn aan het Vlaamse gemiddelde.
- zowel in de opvang van baby's en peuters als in buitenschoolse kinderopvang tegen 2018 een voldoende en kwaliteitsvol aanbod te hebben. In de opvang van baby's en peuters is er in 2018 plaats voor minstens de helft van de kinderen tot 3 jaar.

Hulpverlening op maat door:

- een integrale aanpak van welzijns- en gezondheidsvragen, geënt op een nauwere samenwerking tussen verschillende sectoren en segmenten (eerste-, tweede-, derdelijnszorg) van de hulpverlening.
- een faciliterende organisatiestructuur die een professionele, interpersoonlijke band tussen patiënt, omgeving, mantelzorger en professionele zorgverlener mogelijk maakt.
- toegangsdrempels tot zorg- en hulpverlening weg te werken, zodanig dat de zorgvrager correct, snel en efficiënt wordt geholpen.

RESOC wil

Voldoende en competent personeel door:

- een goed uitgebouwd opleidingsaanbod in de regio, zodanig dat er voldoende nieuwe inen doorstroom is in de sector.
- het stimuleren van levenslang leren bij het personeel zowel bij welzijnsorganisaties als bij lokale besturen - in functie van de verdere professionalisering en competentieontwikkeling.
- een duurzaam HR-beleid bij welzijns-, gezondheidsorganisaties en lokale besturen zodat ze een aantrekkelijke werkgever zijn.

ACTIES ACTOREN

Voldoende capaciteit

Opvolgen van de wachtlijstenproblematiek in de diverse deelsectoren van de zorg. In kaart brengen hoeveel bijkomende plaatsen/middelen nodig zijn in functie van belangenbehartiging naar de bevoegde overheden.	RESOC Kempen	
Versterken van het aanbod van de eerstelijnsgezondheidszorg.	Lokale besturen SEL Kempen	
Ondersteunen van de eerstelijnsgezondheidszorg in het uitbouwen van modellen van toegankelijke en betaalbare zorg.	Lokale besturen SEL Kempen	
Een vraaggestuurd aanbod in de gehandicaptenzorg voor personen met de hoogste zorgnoden.	Sector gehandicaptenzorg	
Uitwerken van een aanbod van rechtstreeks toegankelijke hulpverlening voor alle personen met een handicap in de Kempen.	Reguliere zorgdiensten Sector gehandicaptenzorg	
Sterker inzetten op het aanwerven van pleeggezinnen.	Pleegzorg provincie Antwerpen	
Aandringen bij de bevoegde overheid voor een capaciteitsuitbreiding in de geestelijke gezondheidszorg.	Netwerk GGZ Kempen RESOC Kempen	
Tegen de zomer van 2014 een advies formuleren over het aantal mobiele teams dat in de Kempen nodig is voor adequate zorgverlening. Hiermee gefundeerd pleiten voor een versterking van de geestelijke gezondheidszorg in de Kempen.	Netwerk GGZ Kempen	
Verdere uitbouw van de opvang van baby's en peuters en buitenschoolse kinderopvang, alsook antwoorden bieden op specifieke noden (bv. vakantie-opvang, urgente opvang).	Gemeenten KIKO Landelijke Kinderopvang Lokaal overleg kinderopvang	

ACTIES	ACTOREN
Proeftuinen opzetten voor nieuwe modellen van betaalbare kinderopvang.	Gemeenten KIKO Landelijke Kinderopvang Lokaal overleg kinderopvang
Visievorming over het creëren van voldoende, kwaliteitsvolle, toegankelijke en betaalbare zorg- en hulpverlening in de regio.	Kempens Welzijnsplatform
Hulpverlening on most	
Hulpverlening op maat	
Uitwerken van samenwerkingsmodellen gekenmerkt door een persoonsvolgende, sectoroverschrijdende en integrale manier van werken.	Kempens Welzijnsplatform
Realiseren van integrale, kwaliteitsvolle zorg- en welzijnstrajecten door versterking van de samenwerking tussen actoren in de eerstelijnsgezondheidszorg.	SEL Kempen
Opmaak van een Kempense visie, strategie en bijhorend actieplan voor integrale trajecten in de ouderenzorg.	SEL Kempen
Draagvlak creëren voor zorgcoördinatie³6 en onderzoeken hoe dit te realiseren in de Kempen.	Kempens Welzijnsplatform
Opstarten van een lerend netwerk over hoe innovatief sociaal ondernemerschap de kwaliteit van de zorg- en hulverlening kan verhogen zodat er onder andere meer tijd is voor de patiënt/klant.	Kempens Welzijnsplatform Thomas More Kempen
Onderzoeken van de haalbaarheid van een Kempens onthaalmodel voor hulpvragen, bestaande uit neutrale informatie- en onthaalpunten (fysiek en digitaal).	CAW De Kempen OCMW Turnhout

^{36.} Zorgcoördinatie = alle activiteiten gericht op het regisseren, verbinden, afstemmen en bewaken van de organisatie en uitvoering van de zorgverlening aan een zorgbehoevende persoon op het moment dat meerdere zorgverstrekkers betrokken zijn bij een en dezelfde persoon.

ACTIES	ACTOREN
Voldoende en competent personeel	
Opzetten van acties voor het promoten van zorgberoepen bij leerlingen secundair onderwijs.	HIVSET Kempens Welzijnsplatform Provinciaal platform voor de promotie van zorgberoepen Thomas More Kempen
Onderzoek naar de oorzaken van het tekort en het verloop van personeel in de zorg- en welzijnssector.	ABVV ACLVB ACV Thomas More Kempen
Afstemming van het opleidingsaanbod op de behoeften van de arbeidsmarkt.	Kempens Welzijnsplatform SERR Platform Onderwijs-

Promotie van loopbaan- en diversiteitsplannen in de zorg- en welzijnssector ter bevordering van een duurzaam HR-beleid met aandacht voor loopbaan- en levensfasen.

Arbeidsmarkt

RESOC Kempen

Innovatie in de zorg

Innovatie is een hulpmiddel om te komen tot kwaliteitsvolle, efficiënte en effectieve zorg- en hulpverlening. De zorgvrager/hulpbehoevende staat centraal. Innovatieve oplossingen zijn ook nodig om de stijgende zorgvraag op te vangen. De Kempen wil een regio zijn waar creatief nagedacht en geëxperimenteerd wordt over sectorale grenzen heen. Waar bewust

de Kempen wil koploper en voortdurend op zoek wordt gegaan naar vernieuwing om de zorg- en zijn in zorginnovatie op welzijnssector te versterken. Innovatie kan dan ook vele vormen aannemen, maat van de gebruiker van het verbeteren van producten en organisatiestructuren tot het creëren van proeftuinen en het inzetten van technologie en ICT.

De sleutel tot de succesvolle realisatie en implementatie van innovatieve toepassingen is de kruisbestuiving tussen de zorg- en welzijnssector, de profitsector, het onderwijs, kennisinstellingen en de overheid. Om te vermijden dat we innoveren als doel beschouwen moet er steeds een goede afstemming zijn tussen het innovatieve product en de gebruiker. Het welzijn van de betrokkenen is daarbij steeds dé toetssteen.

Er zijn in onze regio mooie kansen om binnen de witte economie tot een sterkere kruisbestuiving te komen tussen social profitorganisaties en private spelers. In de brede zorgen welzijnssector is er immers een cruciale plaats weggelegd voor professioneel en sociaal gericht ondernemerschap. Zo kan de sector zich verder ontwikkelen tot een economisch zwaartepunt in de regio.

RESOC wil

Een sterke innovatiecultuur door:

- de uitbouw van een sterke innovatiecultuur in de regio over sectoren heen.
- regionale samenwerkingsverbanden te realiseren tussen de profitsector, zorg- en welzijnssector, onderwijs, kennisinstellingen en overheden om alle kansen te geven aan nieuwe bedrijvigheid en het screenen van processen en methodieken afkomstig uit andere dan welzijnssectoren.
- een sterkere samenwerking tussen de sector en onderzoeksinstellingen uit te bouwen. En proactief in te spelen op nieuwe zorgnoden door onderzoek en methodiekontwikkeling, met maximale aandacht voor valorisatie van de resultaten in de praktijk.
- de Kempen koploper te maken op het gebied van het uittesten van innovatieve toepassingen in de praktijk. Producten, methodieken, etc. worden toegepast in proeftuinomgevingen.
- ICT (telemonitoring, e-health, gebruik van sociale media, ...) en andere technologische toepassingen op een vlotte manier te implementeren, met speciale aandacht voor het ontwikkelen van de noodzakelijke competenties.

ACTIES ACTOREN

Innovatiecultuur versterken

Bekendmaken van de activiteiten en het aanbod van de Kempense Innovatieraad (KIR) aan de spelers uit de welzijns- en zorgwereld.	Kempens Welzijnsplatform	
Opname van het thema welzijn en zorg binnen de werking van de Kempense Innovatieraad.	KIR	
In kaart brengen voor welke thema's nood is aan lerende netwerken, inspiratie- en studiedagen ter ondersteuning en versterking van de innovatie in de zorg- en welzijnssector.	Kempens Welzijnsplatform	
Opmaken van een actieplan over wederzijdse kruisbestuiving tussen de profit- en social profit sector en onderwijsinstellingen.	SPK	
Tweejaarlijks een advies opmaken over wenselijke onderzoeksonderwerpen voor Thomas More en andere onderzoeksinstellingen.	Kempens Welzijnsplatform	
Ontwikkeling van proeftuinomgevingen waar innovatieve concepten, producten en methodieken worden ontwikkeld en getest.	Cubigo SEL Kempen Stad Turnhout Thomas More Kempen Welzijnszorg Kempen	
Onderzoek naar het toepassen van elektronische communicatie en gegevensdeling via eHealth ³⁷ , Vitalink ³⁸ en het e-zorgplan ³⁹ in de zorgen welzijnssector in de Kempen en vertaling naar een actieplan.	SEL Kempen Thomas More Kempen	
Ontwikkeling en versterking van ICT-competenties bij werknemers in zorg- en welzijnssectoren en studenten in sociale richtingen.	HIVSET Thomas More Kempen	

^{37.} EHealth = de federale dienst die voorziet in de nodige basismiddelen voor een kwaliteitsvolle en beveiligde elektronische communicatie binnen de Belgische gezondheidszorg.

^{38.} Vitalink = een digitaal platform van de Vlaamse overheid voor gegevensdeling. Relevante zorgactoren en patiënten /gebruikers kunnen er gegevens beschikbaar stellen en delen, met als doel om medische begeleiding te optimaliseren.

^{39.} Via het e-zorgplan hebben alle eerstelijns zorgverleners de mogelijkheid om digitale gegevens te delen. Binnen de eerstelijn stellen de provincies een elektronisch zorgplan op. Dit vervangt de papieren zorgplannen en biedt de verschillende zorgverleners die betrokken zijn bij een bepaalde gebruiker de kans om toegang te hebben tot de meest recente informatie over de gebruiker en om elk hun deel van het zorgplan up-to-date te houden.

Afkortingen

CADO	Collectieve autonome dagopvang
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
HR	Human resources
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
KIR	Kempense innovatieraad
LICALAB	Living en care lab
MOBILAB	Multidisciplinair onderzoekslaboratorium voor biomedische- en revalidatietechnologie
OCMW	Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn
RESOC	Regionaal sociaaleconomisch overlegcomité
SEL	Samenwerkingsinitiatief eerstelijnsgezindheidszorg
SERR	Sociaaleconomische raad van de regio
VONK3	Vlaams onderzoeks- en kenniscentrum voor de derde leeftijd